

תורתך שאלתי

עיון בפרשת בראשית בדרך שאלות ותשובות

בעלון זה מגוון שאלות ועליהן מקבץ תשובות מתוך הספר
'תורתך שאלתי', מבית אחת שאלתי

"וַיֹּאמֶר... אֶל הַנְּחֹשׁ כִּי עָשִׂיתָ זֹאת אָרוּר אַתָּה"
(ג, יד)

מדוע לא שאל הקב"ה את הנחש לפרש מעשהו, כפי שעשה עם אדם וחוה, טרם שגזר את ענשו?

- רד"ק: בעוד לאדם ולאשתו היתה טענה, אם כי חלושה, הרי שידע שלנחש אין טענה כלל, ועל כן קילל אותו מיד, ולא המתין לשאול אותו לפרש מעשהו.
- תולדות יצחק: משום שהנחש לא עבר על איסור אכילה מעץ הדעת, כאדם וחוה, אלא החטיא אותם. למדנו שעונש המחטיא גדול מענשו של החוטא. הקב"ה לא פנה לנחש שחטאו היה חמור יותר.

"וַיַּעַץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְיוֹם אֲכַלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת" (ב, ז)

מדוע לא מת ביום שאכל מהעץ, כדברי הקב"ה, אלא רק כעבור 930 שנים?

- פסיקתא זוטרתא (סימן טו): "יום של הקב"ה אלף שנים, שנאמר 'כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם אֶתְמוּל כִּי יַעֲבֹר' (תהילים צד), ומצינו כי חיה תתק"ל שנים".
- אבן עזרא: אכן היה ראוי למות באותו יום, אולם עשה תשובה והשתנה גזר דינו.
- טור: לפני שאכל אדם מהעץ, גם אם היה חוטא לא היה מת, משום שלא ניתן להעניש מי שאין לו דעה, אולם משחטא ואכל מפרי העץ שנאסר עליו, אמר לו הקב"ה שמכאן ואילך אם יאכל ממנו - ימות, שהרי כבר יש לו דעה.

"...וַיְהִי הֶבֶל רָעָה צָאן וְקַיִן הָיָה עֹבֵד אֲדָמָה"
(ד, ב)

מדוע הבל, הצעיר, מוזכר לפני קין?

- ספורנו: העיסוק בצאן היתה מלאכה חכמה יותר ממלאכת עבודת האדמה, ומשום הכבוד שיחסה לו התורה הקדימה את הבל לקין, על אף שהיה צעיר יותר.
- הרב שטיינמן: משום שקרבנו היה חשוב ורצוי לפני הקב"ה.

"וַיִּטַע ה' אֱלֹהִים גֶּן בְּעֵדֶן מִקְדֶּם" (ב, ח)

מדוע פסוק זה לא נכתב בתיאור בריאת היום השלישי, כשנברא כל הצומח?

- אור החיים: כדי להדגיש שגן עדן נברא עבור האדם ולכבודו. הקב"ה הודיע חסדו, שהגן נברא ועומד עבור האדם.
- מלבי"ם: הקב"ה הטביע בליבו של האדם תכונות שיוכל לעשות מלאכות, שיסייעו לו להתקיים, הגם שלא למד אותן ולא הוכשר לעשותן לפני כן. התורה מתארת פעם נוספת את בריאת גן עדן, בפסוק זה, לאחר שנברא האדם, להדגיש שהטביע בו תכונות אלו, שילמד וידע איך לפעול בכל הנדרש, ולענין המזונות הושיבו בגן שפירותיו צומחים מאליהם.

"וַהֲנַחֵשׁ הָיָה עָרוֹם... וַיֹּאמֶר אֶל הָאִשָּׁה..." (ג, א)

איך דיבר הנחש עם האשה?

- רב סעדיה גאון: הנחש, כמו גם האתון של בלעם לא דיברו, אלא המלאך דיבר עבורם.
- אבן עזרא: עד שהתקלל, היה הנחש מדבר ואף היה הולך בקומה זקופה, הקב"ה נתן בו דעת.
- חזקוני: הקב"ה פתח את פי הנחש, כשם שפתח את פי האתון של בלעם.

"וַיְהִי בְהֵיוֹתָם בְּשָׂדֵה וַיִּקֶּם קַיִן אֶל הֶבֶל אָחִיו וַיְהַרְגֵהוּ" (ד, ח)

מדוע ציינה התורה את המיקום שבו התנהל הויכוח?

- רד"ק: משום יראת אביו לא עשה זאת קין בפניו, אלא שמר את כעסו עד שהיו שניהם בשדה, כל אחד במשימתו. שם בשדה, הרחק מאביו התקוטט עימו מתוך כעסו עליו והרגו.
- בכור שור: התורה מדגישה שקין פעל בערמה, כשהבל חשב שקין התפייס עימו והסיח דעתו מלהישמר ממנו. קין ניצל את היסח הדעת של הבל, בעת שהיו בשדה והרג אותו.

"...וַיִּרָא אֱלֹהִים כִּי טוֹב" (א, יב)

- מדוע ביום השלישי נכתב פעמיים 'כִּי טוֹב' (פס' י, יב)?
- חזקוני: משום שביום זה נברא גן עדן. (מקורו במדרש רבה טו, ג).

תורתך שאלתי

עיון בפרשת בראשית בדרך שאלות ותשובות

בעלון זה מגוון שאלות ועליהן מקבץ תשובות מתוך הספר 'תורתך שאלתי', מבית אחת שאלתי

”וַעֲתָה אָרוּר אֶתְּהָ מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר פָּצְתָה אֶת פִּיהָ לְקַחַת אֶת דְּמֵי אַחִיךָ מִיַּדְךָ” (ד, יא)
אָרוּר אֶתְּהָ מִן הָאֲדָמָה, מדוע קילל את האדמה, על מעשה קין?

- **ספורנו:** הקב"ה קילל את קין, שלא יהנה מטובת האדמה ולא ישתמש בה, משום שעשה בה שימוש שלילי, לכסות את דמי אחיו לאחר שהרגו.
- **מלבי"ם:** הקב"ה לא קילל את האדמה, אלא אמר לקין שהאדמה בעצמה תקלל ותעניש אותו על מעשהו.

תשובות נוספות לשאלות אלו ניתן למצוא בספר

'תורתך שאלתי'

”וַיִּגְרַשׁ אֶת הָאָדָם וַיִּשְׁפֹּן מִקֶּדֶם לְגַן עֵדֶן אֶת הַכְּרָבִים...” (ג, כד)

לאחר שכתבה התורה בפסוק הקודם 'וַיִּשְׁלַחְהוּ... מִגֵּן עֵדֶן', מדוע שבה וכתבה שגורש מגן עדן?

- **אבן עזרא:** בפסוק הקודם כתבה התורה ששלח אותו מגן עדן. פסוק זה אינו שב על הגירוש, אלא מתאר את שאירע בעת שגירשו מגן עדן.
- **תולדות יצחק:** הקב"ה לא רצה שימות ביום שבו נברא, כדי שיהיה קיום והמשך לעולם, ועל כן תחילה 'וַיִּשְׁלַחְהוּ... מִגֵּן עֵדֶן', גרם לו שייצא, כשליח למלא שליחות, למשימת שמירה ועיבוד הגן. הקב"ה סבר שאם יאמר לו שמגרשו מגן עדן, הוא יסרב לצאת, גם אם עקב כך ימות שם. משיצא חוץ לגן, סגר הקב"ה את שער הגן, שלא יכנס שוב, כפי שכתוב "וַיִּגְרַשׁ אֶת הָאָדָם".

עם 'תורתך שאלתי' אין יותר שאלות

- במהלך קריאת התורה עולות לך שאלות שונות על הפרשה?
- שואף להעשיר את השיח התורני סביב שולחן השבת?
- מעוניין להכין שיעורים על פרשיות התורה בקלות וביעילות?

מה השאלה...

ספרי 'תורתך שאלתי' מכילים אלפי שאלות לפי סדר פסוקי התורה. על כל שאלה מובאות בקצרה, בתמציתיות ובבהירות מרבית התשובות והפירושים שנכתבו על ידי מפרשי התורה, החל ממדרשי חז"ל, ראשונים, אחרונים ועד גדולי ימינו.

- ✓ פריצת דרך בלימוד פרשת השבוע.
- ✓ מעשיר ומרומם את שולחן השבת.
- ✓ אינדקס יעיל ונוח למפרשי התורה.
- ✓ אפקטיבי להכנת שיעורים, דרשות ומאמרים.

רוצים להעשיר ולרומם את שולחן השבת שלכם? סדרת 'תורתך שאלתי': לימוד פרשיות התורה בדרך שאלות ותשובות

3 כרכים ראשונים על חומש בראשית יצאו לאור!

פתאום כולם שו"תפים בשולחן השבת!

מאת המחבר: הרב חגי ולוסקי

מורה / מגיד שיעור / מרצה 'תורתך שאלתי' - כלי העזר שלך להכנת שיעורים, דרשות ומאמרים! מפתח מורחב ונוח למפרשים פריצת דרך בלימוד פרשיות התורה!

הזמינו עכשיו והמשלוח בדרך אליכם: shaalti.co.il | היכנסו לאתר: A22348577@gmail.com | במייל: [052-9453811](tel:052-9453811) | בוואצאפ: [058-3213811](tel:058-3213811) | בטלפון: [058-3213811](tel:058-3213811)

עוד סדרה מתכינה מבית: אחת שאלתי למדתי בענייני ובהנחיית

